

Prima instanță, Judecătoria Drochia, sediul Râșcani (I. Rabei)
Instanța de apel, Curtea de Apel Bălți (S. Procopciuc, A. Garbuz, E. Grumeza)

Î N C H E I E R E

04 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Galina Stratulat
Iuliana Oprea
Victor Burduh

examinînd admisibilitatea recursului declarat de către Marin Pascari reprezentat de avocatul Andrei Mandraburca,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Marin Pascari împotriva A.E.Î. „Prut Vărativ”, Valerian Bortă, intervenient principal, Natalia Bortă, intervenient accesoriu, Marin Julcovschi, cu privire la declararea nulității contractului de împrumut,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 05 decembrie 2017, prin care s-a respins apelul declarat de Marin Pascari reprezentat de avocatul Andrei Mandraburca și menținută hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani din 04 iulie 2017,

c o n s t a t ă :

La 11 august 2014 Marin Pascari a depus cerere de chemare în judecată împotriva A.E.Î. „Prut Vărativ”, Valerian Bortă, intervenient principal, Natalia Bortă, intervenient accesoriu, Marin Julcovschi, cu privire la declararea nulității contractului de împrumut.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 15 iulie 2008 împreună cu Marin Julcovschi și Natalia Bortă s-au deplasat la sediul A.E.Î. „Prut – Vărativ” în vederea perfectării unui contract de împrumut pentru gospodăria agricolă din s. Cuconeștii Noi, r-ul Edineț, unde activa la acel moment, iar despre părțile ce semnează contractul, beneficiarul împrumutului și alte condiții, nu a cunoscut. A mai indicat că, persoana responsabilă care se ocupa de perfectarea creditului și care a ridicat banii din casa A.E.Î. „Prut – Vărativ” a fost Natalia Bortă.

La data de 05 ianuarie 2012, A.E.Î. „Prut - Vărativ” s-a adresat Judecătoriei Edineț cu cerere de chemare în judecată privind încasarea datoriei în mod solidar de la Valerian Bortă, Natalia Bortă, Marin Pascari și Marin Julcovschi. La acel moment, a aflat despre faptul că debitorul contractului de împrumut perfectat este Valerian Bortă, precum și faptul că Marin

Pascari și Marin Julcovschi au calitatea de fidejutori, cu obligația de a răspunde în mod solidar pentru rambursarea creditului.

A menționat că prin hotărârea Judecătoriai Edineț din 29 martie 2013 a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de A.E.Î. „Prut – Văratice” împotriva lui Valerian Bortă, Natalia Bortă, Pascari Marin și Marin Julcovschi privind încasarea în mod solidar a datoriei în sumă de 48741 lei, rezultată din contractul de împrumut nr. 351/TL/07/2013 din 15 iulie 2008, și a cheltuielilor de judecată. Capătul de cerere cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei de la Natalia Bortă a fost respins ca fiind neântemeiat. A mai menționat că deși Natalia Bortă nu figurează ca parte la contractul de împrumut, A.E.Î. „Prut – Văratice” la momentul depunerii cererii de chemare în judecată privind încasarea datoriei, a indicat-o și pe prima în calitate de copârât.

Litigiul privind încasarea datoriei s-a examinat în cadrul unui proces judiciar civil și a avut la bază contractul de împrumut nr. 351/TL/07/2008, a cărui valabilitate se contestă prin prezenta cerere. Se prezumă că contractul a fost semnat între Valerian Bortă și A.E.Î. „Prut – Văratice” la data de 15 iulie 2008, dată la care Valerian Bortă nu se afla în țară și fizic nu putea să fie prezent la locul semnării contractului, fapt confirmat prin răspunsul Departamentului Poliției de Frontieră, anexat la dosarul nr. 2-9/2013. Reprezentantul A.E.Î. „Prut – Văratice” a recunoscut că semnătura din pașaportul lui Valerian Bortă și cea de pe contract diferă esențial.

Întrucât debitorul nu se afla la locul încheierii contractului, esența consimțământului lui Valerian Bortă este viciată. Normele juridice cu privire la consimțământ, ca condiție de valabilitate a actului juridic sunt norme imperative, iar încălcarea acestora duce la nulitatea actului juridic. Clauza de fidejusiune privită în mod particular la fel este pasibilă de nulitate, întrucât consimțământul său a fost afectat de un viciu sub forma unei erori asupra părții actului juridic, anume a beneficiarului contractului de împrumut.

A solicitat reclamantul declararea nulității contractului de împrumut nr. 351/TL/07/2013 din 15 iulie 2008, declararea nulă a clauzei de fidejusiune, inclusă în pct.3.4. al contractului de împrumut nr. 351/TL/07/2013 din 15 iulie 2008.

Prin încheierea Judecătoriai Râșcani din 09 februarie 2015 acțiunea a fost respinsă integral.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 21 mai 2015 a fost admis recursul declarat de Marin Pascari reprezentat de avocatul Andrei Mandraburca, casată integral încheierea Judecătoriai Râșcani din 09 februarie 2015, cu restituirea pricinii spre rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriai Drochia, sediul Râșcani din 04 iulie 2017 acțiunea a fost respinsă integral.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 05 decembrie 2017 a fost respins apelul declarat Marin Pascari reprezentat de avocatul Andrei Mandraburca și menținută hotărârea Judecătoriai Drochia, sediul Râșcani din 04 iulie 2017.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a stabilit că valabilitatea și legalitatea contractului de împrumut cu nr. 351/TL/07/2008 a fost verificată și apreciată de instanțele judecătorești, care au dispus încasarea datoriei de la fidejursorii ce au garantat restituirea împrumutului, iar potrivit art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă, faptele stabilite printr-

o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanța de drept comun sau în instanța specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

Totodată, instanța de apel a conchis că contractul de împrumut nr. 351/TL/07/2008 din 15 iulie 2008 și clauza de fidejusiune nu sunt lovite de nulitate or, la judecarea cauzei în fond nu s-a demonstrat că ar fi fost viciat consimțământul lui Valerian Bortă, invocat de fidejuserul Marin Pascari, la fel nu s-a demonstrat că la întocmirea contractului respectiv ar fi existat eroare considerabilă ce ar duce la nulitatea clauzei de fidejusiune înserate în contractul de împrumut.

La 21 aprilie 2018, Marin Pascari reprezentat de avocatul Andrei Mandraburca a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 05 decembrie 2017 și a hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani din 04 iulie 2017, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului avocatul Andrei Mandraburca în interesele recurentului Marin Pascari a reiterat motivele de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei.

Avocatul Andrei Mandraburca a indicat că instanța de apel în mod eronat a determinat norma materială care a fost pusă la baza declarării nulității contractului de împrumut nr. 351/TL/07/2013 din 15 iulie 2008. Temeiul declarării nulității invocat de către recurent este norma prevăzută de art. 220 alin. (1) Cod civil.

În susținerea poziției sale a menționat normele imperative care au fost încălcate, care în mod eronat au fost primite de către instanța de fond și apel ca temeiuri de declarare a nulității invocate de Marin Pascari. Or, făcând trimitere la art.art. 199, 201 Cod civil, recurentul nu le invocă ca fiind temeiurile de declarare a nulității, ci doar notează care sunt condițiile generale de valabilitate a actului juridic, condiții care au fost neglijate de către părțile contractului de împrumut nr. 351/TL/07/2013 din 15 iulie 2008 la momentul semnării acestuia.

La 23 aprilie 2018, Marin Pascari reprezentat de avocatul Andrei Mandraburca a depus recurs suplimentar prin care a indicat că decizia Curții de Apel Bălți din 05 decembrie 2017 a recepționat-o la data de 21 februarie 2018, considerând că recursul a fost declarat în termen.

Ca temei de drept, recurentul a indicat prevederile art.432 alin.(2), lit.a) Cod de procedură civilă, anume că instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

La 23 mai 2018 în adresa intimațiilor A.E.Î. „Prut-Văratic”, Valerian Bortă, Natalia Bortă și Marin Julcovschi, a fost expediată copia recursului declarat Marin Pascari reprezentat de avocatul Andrei Mandraburca, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 18 iunie 2018 doar intimatul A.E.Î. „Prut-Văratic” a depus referință la cererea de recurs.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit art. 431 alin. (2) Cod de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

Conform art. 433 lit. b) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) și alin. (2) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

După cum rezultă din actele cauzei, instanța de apel a expeditat atît în adresa participanților la proces, inclusiv în adresa recurentului, prin scrisoarea din 22 ianuarie 2018 (f.d. 107, vol.II) copia deciziei din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Bălți, care a fost recepționată de către recurentul Marin Pascari la data de 25 ianuarie 2018 (f.d. 108, vol.II).

Tot din materialele dosarului rezultă că Marin Pascari, prin intermediul avocatului Andrei Mandraburca, nefiind de acord cu decizia instanței de apel a declarat recurs la data de 21 aprilie 2018 (f.d. 120-122).

Instanța de recurs reține că Marin Pascari, prin intermediul avocatului Andrei Mandraburca, a declarat recurs după expirarea termenului de 2 luni, care în conformitate cu art. 434 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, este un termen de decădere și nu poate fi restabilit și care a expirat la data de 26 martie 2018.

În conformitate cu dispozițiile art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 113 alin. (1) Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Prin prisma art. 75 alin. (1) Cod de procedură civilă, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat.

Art. 80 alin. (7) Cod de procedură civilă prevede că, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Instanța de recurs reține că Marin Pascari, recepționând decizia Curții de Apel Bălți la 25 ianuarie 2018, în calitatea sa de recurent nu și-a exercitat dreptul de a o contesta în interiorul termenul stabilit, împuternicind avocatul Andrei Mandraburca doar la data de 19 aprilie 2018, acesta depunând recursul în interesele clientului său la 21 aprilie 2018 (f.d.123, vol. II).

Astfel, instanța de recurs consideră neîntemeiat argumentul avocatului Andrei Mandraburca precum că recursul a fost declarat în termen, așa cum decizia Curții de Apel Bălți dînsul a recepționat-o la data de 21 februarie 2018 or, recursul urma a fi declarat de la data recepționării deciziei instanței de apel de către recurentul Marin Pascari (25 ianuarie 2018), în interiorul termenului de 2 luni, și nu din data de 21 februarie 2018 de cînd avocatul a recepționat decizia contestată.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată cu certitudine că Marin Pascari, prin intermediul avocatului Andrei Mandraburca, depunând cererea de recurs împotriva deciziei instanței de apel peste termenul legal, a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale stipulate în legislația națională.

Totodată, instanța de recurs reține că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, avînd în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac a deciziei judecătorești emise în instanța de apel și ar leza în acest mod principiul raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, Completul invocă și hotărârea CEDO din 03 aprilie 2008, în cauza Ponomaryov vs. Ucraina, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare reprezintă o decizie care ar putea înfrînge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Totodată, făcînd trimitere la jurisprudența CEDO, Completul mai precizează că recurentul urma să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza *Van Harn vs. Germania*, nr. 7557/06 din 11 septembrie 2007) și de a contesta în termenul legal decizia instanței de apel, fapt care a fost ignorat de către acesta, generînd omiterea termenului prescris la depunerea recursului.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că recurentul a depus cererea de recurs în afara termenului legal, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de Marin Pascari reprezentat de avocatul Andrei Mandraburca este inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1), (2), art. 433 lit. b), art. 434, art. 270 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Marin Pascari reprezentat de avocatul Andrei Mandraburca împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 05 decembrie 2017 prin care s-a respins apelul declarat de Marin Pascari reprezentat de avocatul Andrei Mandraburca și menținută hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani din 04 iulie 2017.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Galina Stratulat

judecătorii

Iuliana Oprea

Victor Burduh